

Quickscan natuurwetgeving Erve Berends, Weerselo

Definitief

Opdrachtgever:

R.G.A. Berends
p/a Euverman Temmink & Partners
Plan & Visie
Postbus 84
7550 AB Hengelo

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 5204

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
S. Boekhout	J. van Mierlo	4-7-2011

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK.....	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen	3
3. NATUURWETGEVING	4
3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna.....	4
3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	4
3.3 Ecologische Hoofdstructuur beschermd gebieden	5
4. METHODE.....	6
4.1 Bureauonderzoek.....	6
4.2 Terreinbezoek.....	6
5. BESCHERMDE SOORTEN	7
5.1 Flora	7
5.2 Zoogdieren.....	7
5.2.1 Vleermuizen.....	7
5.2.2 Grondgebonden zoogdieren.....	8
5.3 Vogels.....	9
5.4 Amfibieën, reptielen en vissen	10
5.5 Ongewervelden.....	10
6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11
6.1 Beschermd natuurwaarden.....	11
6.2 Rekening houden met soorten.....	11
6.3 Plannen kunnen doorgang vinden	12
6.4 Advies kerkuil.....	12

LITERATUURLIJST

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

BIJLAGE 2: ERFPLAN ERVE BERENDS

1. INLEIDING

In het plangebied Erve Berends, stiftstraat 6 te Weerselo, worden ten zuiden van de Middensloot vier nieuwbouwwoningen gerealiseerd en één of twee woningen in de bestaande schuur (de deel) van de boerderij. Ten behoeve van deze realisatie worden een aantal (vervallen) schuren gesloopt en de schuur van de boerderij gerenoveerd. Ten noorden van de Middensloot wordt het weiland heringericht door aan de noordzijde van de Middensloot natuurvriendelijke oevers te creëren, het aanplanten van beekbegeleidende beplanting, realisatie van een poel en het aanleggen van een wandelpad.

In verband met deze voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied is een toetsing van de plannen noodzakelijk aan de natuurwetgeving. Naar aanleiding van een flora- en faunaonderzoek moet duidelijk worden welke effecten de voorgenomen ontwikkelingen hebben op de aanwezige natuurwaarden en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Het onderzoek heeft bestaan uit een visuele inspectie van het plangebied en het raadplegen van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde diersoorten.

Figuur 1. Begrenzing van het plangebied Erve Berends. De locatie wordt doorsneden door de Middensloot (bron: Te Kieft Architecten).

Figuur 2. Ligging van de projectlocatie in de omgeving (rode cirkel) (bron: Geografische Dienst).

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

Het zuidelijk deel van het plangebied bestaat uit: een woonhuis met deel, een vervallen schuur, een kippenschuur en een kapschuur. Bovenstaande elementen zijn omringd door bomen van diverse soorten en leeftijden (o.a. eik, appelboom, rode beuk). Het noordelijk deel van het plangebied bestaat uit weiland. Hier zijn verder geen bomen aanwezig. Beide delen worden doorsneden door de Middensloot. Deze valt buiten het plangebied en is in eigendom van Waterschap Regge en Dinkel. (Foto 1 ¹/_m 3).

Foto 1 (boven): de te slopen schuur. Foto 2 (onder): de te renoveren schuur van de boerderij. (Bron: Te Kieft Architecten).

2.2 Ruimtelijke ontwikkelingen

Binnen het zuidelijk deel worden de vervallen schuur, kippenschuur en kapschuur gesloopt. Op de locatie van de kippenschuur en de kapschuur worden elk twee woningen gebouwd. Op de locatie van de vervallen schuur wordt een nieuwe kapschuur gerealiseerd voor o.a. berging en stalling van auto's. De schuur van het woonhuis (de deel) wordt gerenoveerd. Hierin komt mogelijk een woning of een werkruimte. Het woonhuis zal op dit moment nog onveranderd blijven. Mogelijk dat we wilg aan de Middensloot gekapt zal worden. De overige bomen zullen gehandhaafd blijven.

Het noordelijk deel van het plangebied wordt het weiland heringericht door aan de noordzijde van de Middensloot natuurvriendelijke oevers te creëren, aanplanten van beekbegeleidende beplanting, realisatie van een poel en het aanleggen van een wandelpad. (Bijlage 2.)

Foto 3: het weiland in het noordelijk deel. (Bron: Te Kieft Architecten).

3. NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal

vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Er is geen sprake van beschermde natuurgebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 ter plaatse of in de directe omgeving het plangebied. op ongeveer 2 km afstand ligt het Natura 2000-gebied Lemselermaten. Door de grote afstand worden geen negatieve effecten verwacht op dit Natura 2000-gebied. Verdere toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur beschermd gebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Het plangebied ligt op een afstand van ongeveer 500 m van de EHS. Met de functieverandering (bestemmingsplanwijziging van agrarische naar wonen), worden geen negatieve effecten verwacht of aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Een nadere toetsing aan de EHS wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4. METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

De volgende bronnen zijn in het kader van dit onderzoek gebruikt:

- Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, met name uit verspreidingsatlassen. De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

De website www.waarneming.nl en www.telmee.nl zijn ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites hun natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

4.2 Terreinbezoek

Het eenmalige veldbezoek op 8 juni 2011 was verkennend van aard, waarbij aan de hand van de aanwezige terreintypen het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten is bepaald. Het veldbezoek is door S. Boekhout, ecologisch adviseur van Eelerwoude, uitgevoerd bij licht bewolkt weer en temperaturen van 13°C.

Het eenmalige veldbezoek is in de avonden uitgevoerd (start ruim voor zonsondergang tot ruim daarna) zodat een indruk verkregen kon worden van de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens dit avondbezoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Pettersson D100 in combinatie met een D240X). Hiermee kunnen de ultrasone geluiden die vleermuizen tijdens het vliegen uitzenden voor het menselijk gehoor hoorbaar gemaakt worden.

5. BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Flora

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Een groot deel van de vegetatie die voorkomt in het plangebied bestaat uit algemene soorten.

Effecten en ontheffing

Beschermde soorten worden op basis van de aangetroffen biotopen niet verwacht, aangezien geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten ontbreken.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

Verblijfplaats

In het plangebied is alleen het bestaande woonhuis geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het woonhuis biedt mogelijkheden onder dakpannen en achter dakbeschoot. Er is echter geen spouwmuur aanwezig (mondelinge mededeling eigenaar). De schuur van het huis (de deel) is echter niet geschikt als verblijfplaats. Evenals het woongedeelte is ook het schuurgedeelte niet voorzien van een spouwmuur. Daarnaast is onder de dakpannen en achter het dakbeschoot veel tocht aanwezig door de vele kieren en gaten. Vleermuizen houden niet van tocht en zullen deze plekken dan ook vermijden. De overige schuren zijn ook ongeschikt als verblijfplaats vanwege het ontbreken van o.a.

spouwmuren, betimmering en/of door de aanwezigheid van tocht.

Boombewonende vleermuizen, zoals rosse vleermuis, gebruiken holten en spleten in bomen om in te verblijven. De aanwezige bomen zijn oud en groot genoeg om deze te hebben. Er zijn geen zichtbare holten en/of spleten aangetroffen. Ook in de mogelijk te kappen wilg zijn deze niet aangetroffen.

Er zijn tijdens het avondbezoek geen vleermuizen waargenomen die gebruik maakte van de woning of bomen als verblijfplaats.

Vliegroute en/of foerageergebied

De aanwezige bomen in en rondom het plangebied maken onderdeel uit van veel groen. Het is dan ook aannemelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een vliegroute en/of foerageergebied.

Tijdens het avondbezoek zijn kleine aantallen jagende individuen aangetroffen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Er is geen vliegroute waargenomen. Uit de literatuur blijkt dat daarnaast nog de ruige dwergvleermuis en de watervleermuis rondom het plangebied voorkomen. De watervleermuis kwam jagend voor boven de Middensloot.

Effecten en ontheffing

Het is aannemelijk dat het plangebied gebruikt wordt als verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. Alle vleermuizen en hun verblijfplaatsen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van de verblijfplaats(en) en de functionele leefomgeving van de aanwezige soort(en) dient te allen tijde gegarandeerd te blijven.

De te slopen en te renoveren gebouwen zijn ongeschikt voor vleermuizen als verblijfplaats.

Het woonhuis is echter wel geschikt, maar deze blijft op dit moment behouden. De voorgenomen ontwikkelingen zullen geen negatieve effecten hebben op vleermuizen. Mogelijk wordt de wilg langs de Middensloot gekapt. Er zijn echter geen zichtbare holten en spleten aangetroffen. Ook met de kap van de wilg worden geen effecten verwacht. De overige bomen blijven gehandhaafd.

Wel dient in de nieuwe situatie rekening gehouden te worden met eventuele verlichting. Verlichting kan in sommige gevallen een negatief effecten hebben op nachttactieve soorten waaronder vleermuizen. Met name op de watervleermuis kan dit grote invloed hebben en licht vermijden. In de nieuwe situatie wordt daarom ook geadviseerd rekening te houden met deze nachttactieve dieren om verlichting tot een minimum te beperken rondom de woningen (paragraaf 6.3). Er dient geen verlichting gebruikt te worden rondom de groenelementen en de Middensloot.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet noodzakelijk. Indien alsnog op termijn het woonhuis gerenoveerd wordt (o.a. (na)isoleren en renoveren dak), wordt geadviseerd de ontwikkeling te laten toetsen aan de Flora- en faunawet m.b.t. vleermuizen.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Tabel 1-soorten

In het plangebied kunnen onder andere de volgende algemene zoogdieren voorkomen; konijn, egel, hermelijn, mol, wezel en (spits)muizen. Allen staan op tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Tabel 2 en 3-soorten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen sporen (uitwerpselen, krabsporen) en verblijfplaatsen aangetroffen van strikt beschermde soorten.

Steenmarter en eekhoorn

Mogelijk dat het plangebied wel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de steenmarter en de eekhoorn (foerageergebied). Beide soorten komen in de omgeving voor.

Veldspitsmuis en waterspitsmuis

Het plangebied valt binnen het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis. Ook de waterspitsmuis kan in de omgeving van het plangebied voorkomen. Beide soorten zijn rondom Weerselo gevangen. Gezien het biotoop in en in de omgeving van het plangebied is het mogelijk dat beide soorten voorkomen rondom het plangebied. Voor de waterspitsmuis betreft dit echter marginaal biotoop.

Overige tabel 2 en 3-soorten

Andere zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet in het plangebied verwacht vanwege het ongeschikt biotoop en/of het bekende verspreidingsgebied van de soorten.

Effecten en ontheffing

Tabel 1-soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de algemene zorgplicht ten aanzien van deze soorten.

Tabel 2 en 3-soorten

In het rondom het plangebied kunnen verschillende tabel 2 en 3-soorten voorkomen. Door de geringe ontwikkelingen in het plangebied worden naar verwachting geen negatieve effecten op deze soorten verwacht. Aanwezige soorten zullen weinig hinder ondervinden door de kleinschalige ontwikkeling. Door de ontwikkelingen aan de noordzijde van het plangebied, o.a. natuurvriendelijke oevers, wordt het gebied voor een aantal soorten (m.n. voor de waterspitsmuis) geschikter. Wel dient met de ontwikkeling van het noordelijk deel rekening gehouden te worden met de kritieke perioden van de (mogelijk) aanwezige soorten door buiten het voortplantingsseizoen te werken. Deze periode loopt globaal van april tot september.

Rekening houdend met het voortplantingsperiode, is aanvullend onderzoek en het aanvragen van een ontheffing voor beschermde grondgebonden zoogdieren niet van toepassing.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Algemene broedvogels en categorie 5

De aangetroffen vogels in en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels. Onder andere de volgende vogelsoorten maken gebruik van de locaties; kauw, koolmees, merel, pimpelmees, vink en winterkoning. Van de kauw zijn meerdere nesten in het plangebied aangetroffen. Mogelijk dat de andere soorten ook in of in de (directe) omgeving van het plangebied broeden. De koolmees en de pimpelmees vallen onder categorie 5 van de lijst jaarrond beschermde vogelnesten.

Categorie 1-4

In de kapschuur zijn enkele oude sporen aangetroffen van de kerkuil (braakballen en uitwerpselen). De kerkuil valt onder categorie 3. Vogelsoorten van categorie 1-4 maken jaarrond gebruik van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze rust- en verblijfplaatsen zijn beschermd in de Flora- en faunawet. In dit geval betreft het echter een oude locatie die recent niet meer gebruikt is. In het plangebied zijn verder geen (sporen van) andere zeldzame en kritische vogelsoorten, evenals jaarrond beschermde soorten.

Effecten en ontheffing

Algemene broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die in gebruik zijnde nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip

van het jaar. De genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Categorie 5

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook in het plangebied voor (kunnen) komen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. In deze situatie gaat het om ondermeer koolmees en pimpelmees. Het gaat dan voor deze soorten om een beperkt aantal broedparen van (vrij) algemeen voorkomende soorten. In het plangebied blijft het grotendeel van het biotoop behouden. Van negatieve effecten die vragen om mitigerende of compenserende maatregelen is voor de categorie 5-soorten dan ook niet aan de orde.

Categorie 1-4

In het plangebied zijn enkele oude sporen aangetroffen van de kerkuil. Met de sloop van de kapschuur worden geen negatieve effecten verwacht op de soort, omdat de kapschuur recent niet meer gebruikt is en het zeer weinig en oude sporen betroffen. Om in de toekomstige situatie ook een plek te bieden aan de kerkuil, kan men in de nieuwe kapschuur een kerkuilenkast (laten) ophangen. Hierover kan het beste contact opgenomen worden met de lokale werkgroep uilen. Zij kunnen voor u een kast ophangen en u adviseren over de exacte locatie en een uilenvriendelijke erfinrichting.

Rekening houdend met het broedseizoen, is nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor vogels niet noodzakelijk.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Voorkomen en functie - zuidzijde

Amfibieën

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zelf zijn geen watergangen aanwezig. Strikt beschermde amfibieënsoorten worden niet verwacht in het plangebied vanwege het ongeschikte habitat voor deze soorten. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van strikt beschermde amfibieën rondom het plangebied.

Reptielen en vissen

Beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied. Vanwege het ontbreken van waterelementen zijn beschermde vissen niet aanwezig in het plangebied.

Voorkomen en functie - noordzijde

Uit de literatuur en oude inventarisatiegegevens van Eelerwoude is bekend dat verschillende beschermde soorten gebruik maken van de Middensloot en het weiland. Dit betreffen algemene amfibieën, maar ook de kleine modderkruiper. De kleine modderkruiper staat op tabel 2 van de Flora- en faunawet.

Effecten en ontheffing - zuidzijde

De ingreep kan leiden tot een (tijdelijke) verstoring van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Van negatieve effecten op populatieniveau zal geen sprake zijn. Genoemde soorten zijn licht beschermd en vrijgesteld van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Wel dient rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht.

Effecten en ontheffing - noordzijde

Met het creëren van natuurvriendelijke oevers kunnen op amfibieën en vissen (kleine modderkruiper) negatieve effecten en tijdelijke verstoring optreden. Amfibieën zijn vrijgesteld

van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. De kleine modderkruiper niet. Op termijn het biotoop geschikter worden voor de aanwezige en de te verwachten soorten. Door te werken buiten de kritieke perioden van de kleine modderkruiper (buiten de voortplantingstijd: maart t/m augustus) worden geen negatieve effecten verwacht op deze soorten. Daarbij dient tevens de afgegraven grond (bagger) gecontroleerd te worden op kleine modderkruipers en andere dieren door een ter zake deskundige op het gebied van vissen. De kleine modderkruiper is aangepast aan een leven op en in de bodem. Bij naderend gevaar zal de kleine modderkruiper zich snel tot aan de ogen ingraven, in plaats van weg te zwemmen. Met het nemen van bovenstaande maatregelen worden geen negatieve effecten verwacht op de kleine modderkruiper. Indien men afwijkt van deze maatregelen, kan alsnog een vergunning of nader onderzoek noodzakelijk zijn. Door bovenstaande mitigerende (verzachtende) maatregelen uit te voeren wordt tevens een goede invulling gegeven aan de zorgplicht voor amfibieën en andere soorten.

Met het uitvoeren van bovenstaande maatregelen, is het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek niet van toepassing voor amfibieën, reptielen en vissen.

5.5 Ongewervelden

Voorkomen en functie

De overige in de Flora- en faunawet opgenomen soorten zijn dusdanig zeldzaam en grotendeels gebonden aan specifieke biotopen zoals heide, hoogveen, laagveen en beken, dat het zeer onwaarschijnlijk is dat het plangebied voor deze soorten een functie vervult.

Effecten en ontheffing

Het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek is niet van toepassing.

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Beschermde natuurwaarden

Op basis van deze quickscan worden geen effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) verwacht. Door de grote afstand en de functieverandering (bestemmingsplanwijziging van agrarische naar wonen) worden geen negatieve effecten verwacht op het nabij gelegen Natura 2000-gebied Lemselermaten of aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Een toetsing in het kader van deze natuurwetgeving en -beleid is derhalve niet noodzakelijk geacht.

Geconcludeerd wordt dat het plangebied wel een geschikt leefgebied vormt voor een aantal beschermde planten- en diersoorten in het kader van de Flora- en faunawet. Het gaat om algemene en licht beschermde soorten, zoals zoogdieren en amfibieën, maar ook strikt beschermde soorten zoals vogels en vleermuizen. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van de resultaten van (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied, de effecten op deze soorten en de te nemen stappen.

Met de voorgenomen ruimtelijke ingrepen gaat voor tabel 1-soorten weliswaar leefgebied verloren, maar van negatieve effecten op populaties is geen sprake. Wel kunnen op individueel niveau (tijdelijk) negatieve effecten optreden, bijvoorbeeld door verlies van leefgebied. Deze licht beschermde soorten behoren tot de categorie 'niet ontheffingsplichtig bij ruimtelijke ingrepen'. Wel geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten niet aan de orde.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels

verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

6.2 Rekening houden met soorten

Vissen en spitsmuizen

Met het creëren van natuurvriendelijke oevers aan de noordzijde van de Middensloot kunnen op de kleine modderkruiper, veldspitsmuis en waterspitsmuis negatieve effecten en een tijdelijke verstoring optreden. Op termijn zal echter het biotoop geschikter worden voor deze soorten. De volgende maatregelen dienen in acht genomen te worden bij het creëren van de natuurvriendelijke oevers:

- Werkzaamheden uitvoeren buiten de voortplantingstijd: maart t/m september.
- Afgelaten grond (bagger) controleren op kleine modderkruipers en andere dieren door een ter zake deskundige op het gebied van vissen.

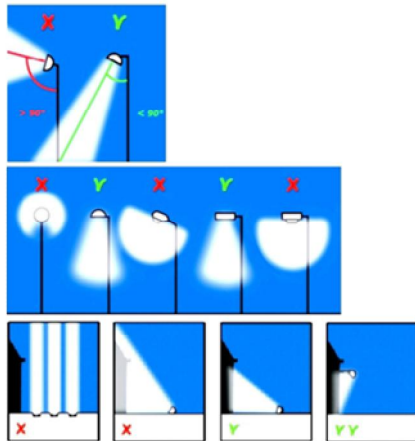
Door bovenstaande maatregelen in acht te nemen worden negatieve effecten voorkomen. Indien men afwijkt van deze maatregelen, kan alsnog een vergunning of nader onderzoek noodzakelijk zijn. Hiermee wordt een goede invulling gegeven aan de zorgplicht, ook voor algemene soorten waarvoor een vrijstelling geldt.

Nachtactieve soorten

Op dit moment is in en rondom het plangebied geen verlichting aanwezig en mogelijk zal in de nieuwe situatie de verlichting enigszins toenemen rondom de nieuwe woningen. Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Sommige soorten zullen zelfs licht vermijden. Er wordt dan ook geadviseerd om verlichting

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

tot een minimum te beperken rondom de woningen (figuur 3). Er dient geen verlichting gebruikt te worden rondom de groenelementen en de Middensloot.

Figuur 3: Voorbeelden van verschillende type armaturen en plaatsingen om lichthinder te voorkomen.

6.3 Plannen kunnen doorgang vinden

Met bovenstaande maatregelen wordt niet verwacht dat negatieve effecten zullen optreden door de voorgenomen ontwikkelingen op aanwezige beschermde gebieden en (te verwachten) beschermde soorten. Hiermee kunnen de plannen doorgang hebben in het kader van de Flora- en faunawet. Indien deze maatregelen niet nageleefd worden, kan alsnog nader onderzoek of een ontheffing noodzakelijk zijn.

6.4 Advies kerkuil

Om in de toekomstige situatie tevens een plek te bieden aan de kerkuil, kan men in de nieuw te realiseren kapschuur een kerkuilenkast (laten) ophangen. Hierover kan het beste contact opgenomen worden met de lokale werkgroep uilen. Zij kunnen voor u een kast ophangen en u adviseren over de exacte locatie en een uilenvriendelijke erfinrichting.

Tabel 1. Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied.

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Verblijfplaats/ foerageergebied	Kleine aantasting leefgebied, doden, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
1	Algemene amfibieën	Verblijfplaats/ foerageergebied	Kleine aantasting leefgebied, doden, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
2	Eekhoorn en steenmarter	Mogelijk foerageergebied	Tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
2	Vissen	Leefgebied	Doden, tijdelijke verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden uitvoeren buiten de voortplantingsperiode, afgegraven grond (bagger) nalopen, zorgplicht
3	Vleermuizen	Mogelijk verblijfplaats foerageergebied en/of vliegroute	Op termijn weer geschikt leefgebied, mits rekening wordt gehouden met verlichting.	Nee	Zorgplicht
3	Waterspitsmuis en veldspitsmuis	Mogelijk leefgebied	Doden, tijdelijke verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden uitvoeren buiten de voortplantingsperiode,, zorgplicht
V	Vogels	Broedlocatie	Kleine aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
V1-4	Vogels - categorie 1-4 (kerkuil)	Vaste rust- en verblijfplaats	Geen, het betreft een locatie die recent niet meer gebruikt wordt	Nee,	Zorgplicht
V5	Vogels - categorie 5 (koolmees/pimpelmees)	Broedlocatie	Kleine aantasting leefgebied, tijdelijk verstoring, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht

LITERATUURLIJST

Bode, A.D., Dijkstra, A.J., Hoekstra, B; Hoeve, R., Zollinger, R., Bureau Natuurbalans/Limes Divergens, 1999. *De zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren*. Waanders Uitgevers, Zwolle.

Broekhuizen, S., D. Klees, G. Muskens, 2010. *De steenmarter*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar, V. van, Smeenk, C, & J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. KNNV / Contactgroep Zoogdiereninventarisatie, Utrecht / Arnhem.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (Redactie), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey –Nederland, Leiden.

Hoekstra, B. et al., 2010. *Werkatlas Zoogdieren van Overijssel*. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Koninklijke Vermande, 1999-2007, *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4*, SDU Uitgeverij, Den Haag.

Limpens, H. K, Mosterd & W. Bongers, 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging & Gegevensautoriteit Natuur 2010, 5 maart 2010. *Vleermuisprotocol 2010*.

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

BIJLAGE 1: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregeling (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

BIJLAGE 2: ERFPLAN ERVE BERENDS

